

Filosofisk omstillingsparathed

*

Hensigtserklæringer om opretning af Jordens skrantende klima – vedtaget på verdensomspændende klimakonferencer igennem mere end 23 år – effektueres kun i alt for ringe grad. Uanset at disse erklæringer er baseret på talrige seriøse videnskabelige rapporter.

Og da vi, velvidende, med effektivering af disse redegørelser, netop kunne afhjælpe skaderne på planeten, så bør det (set i lyset af, at det drejer sig om intet mindre end vort eksistensgrundlag) være almindelig sund logik, at det ulogiske og ødelæggende adfærd trænger til et mentalt eftersyn.

*

I indledningen til 'Den Europæiske Filosofi' gøres der opmærksom på, at der ikke filosoferes i et historisk tomrum. Filosofien er en videreførelse af tankemotiver, som en fremtrædende filosof, Whitehead – med en let overdrivelse som fremmer forståelsen (men altså retningsgivende) – har skrevet. Whitehead følger op med, at den europæiske filosofis lange historie kan betragtes som fodnoter til Platon: At idéudviklingen i filosofien, skriver han, ofte kan fremtræde som tankeudvekslinger mellem repræsentanter for modsatrettede anskuelser. Men, og det er pointen: trods disse forskellige anskuelser ideerne alligevel, som i Platons dialoger, kædet traditionelt sammen.

Og, kan man fortsætte Whiteheads udspil: Da den Platons oplæg, trods store anstrengelser, også i den europæiske filosofi, ikke har resulteret i en afklaring af det fundamentale spørgsmål om menneskets bestilling i verden, og dermed hvordan vi skal forholde os til livet - ja, så har vi, dybest set, videreført en afmægtig filosofi.

Der betyder, at der ikke ligger en filosofis tradition – heller ikke etablerede religioner (der også er filosofiske anskuelser) – som er gearret til den utraditionelle, men i dag aktuelle filosofi, der blev hengemt af Evangelisten Johannes. - Det har, i sig selv, ingen særlig betydning. Men da stillingtagen i hverdagen, måske af omveje, er begrundet i filosofiske anskuelser, så er vi med Johannes udsat for en livsanskuelse, som ikke alene rækker ud over gentagne 'tankemotiver' i filosofien (som Whitehead skriver) men også ud over de anskuelser, vi støtter os til i dagligdagen.

Skal vi begribe Johannes' udledning af Jesus' ærinde er udfordringen afstandtagen fra traditionel tankegang. Lyt til Sokrates anbefaling, lige før hans død: *af de grunde, vi her har gennemgået, Simmias, skal vi til det yderste bestræbe os for at nå til dyd og indsigt her i livet. Thi kampprisen er herlig og håbet stort.*

Sokrates' filosofiske fundament var (som Platon her gør opmærksom på) at mennesket med gejst, om muligt – på vore jordnære præmisser – skulle begribe *de evige ideer af tingenes blivende væsen.*

Denne stillingtagen til vort aktuelle menneskeliv mangler i vor tids filosofi. Den er adskilt fra religiøse overvejelser. Hermed ingen sokratiske helhedstænkning, som vi ser da: *Planetens skrantende klima bliver fyldigt beskrevet i talrige videnskabelige rapporter – men ingen filosofiske overvejelser om årsagen til at der, trods viden og muligheder, (nu igennem 23 år) ikke handles på de hensigtserklæringer, som løbende er vedtaget på verdensomspændende klimakonferencer.*

Med det kedelige faktum bør en sokratiske afklaring være vedkommende – underlagt enkle anskuelige argumenter, med fokus mod filosofiens egentlige formål om *kærlighed til visdom.* Fritaget for indviklet og misvisende sofistisk tankeeksercits.

Længere fremme i vor historie finder vi, i naturfilosofien, den samme kærlighed til visdom når geniet Albert Einstein, ud over *så kort som muligt (men så heller ikke kortere)* anbefalede, at man i en problemstilling altid bør begynde *helt forfra*.

I vort tilfælde *forfra* med en analyse af den kristne religionsdsnnelse – da den er forudsætningen for vor almindelige daglige stillingtagen. Indledende med de toneangivende:

3 synoptiske evangelister i det Nye Testamente.

'Biblen i Kulturhistorisk Lys' er skrevet af kirkens egne forskere. Bogen er en gennemgang af Biblen i flere bind, med tilhørende analyser – herunder fyldige afsnit om Markus, Mathæus og Lukas' belæg for deres evangelier.

De 3 havde ikke kendt Jesus, gør forskerne opmærksom på. De skrev på overleveringer om den historiske Jesus, dels med særstof for hvert enkelt, dels og overvejede på mundtlige myter; *talekilder*, som var fælles stof i deres tre evangelier. Af den årsag kaldes Markus, Mathæus og Lukas for De Tre Synoptiske (ensartede) Evangelister.

Mere stof om de tre evangelisters fælles motiv findes i verdslig kristendomsforskning. Her kan man læse, at Markus, Mathæus og Lukas også indpassede den historiske Jesus i ældre mytedannelser: I et (tabt) tredelt evangelium Q (Kilden), dertil i 'Miracle Stories', i 'Kerygma' og i 'Talekilden' – og i Det Gamle Testamente.

Disse forskere er kommet til, at de 3 evangelister (bevidst eller ubevidst) brugte den historiske Jesus som en personificering af den forventede Messias/Kristus, der, med sin død og opstandelse, skulle forvalte Gudsriget på Jorden. Så vidtløftigt tolkes evangelisterne ikke i dag, men de gamle tekster, herunder 'Fader Vor', fra Bjergprædiken i Mathæus Evangelium, er stadig et must i enhver gudstjeneste.

'Fader Vor, du som er i Himlene! Helliget vorde dit navn; komme dit rige; ske din vilje på jorden, som den sker i Himmelen; giv os i dag vort daglige brød; og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere; og led os ikke ind i fristelse; men fri os fra det onde; thi dit er Riget og magten og æren i evighed! Amen.'

Denne afmægtighed ligger også i kirkens indgangsbøn; trosbekendelsen og udgangsbønnen. Derfor (som en konsekvens af denne opfattelse) døde Jesus med kærlig tilgivelse for menneskets syndige position. Og den formidling har i århundrede medført, at mennesket – og netop derfor vægtet i gudstjenesten – er at ligne med et 'barn', der ikke magter sit liv uden Jesus' tilgivelse og bistand.

Den kristne prægning ligger også skjult i ateismen, thi heller ikke med den opfattelse stilles fornuftige spørgsmål om den ulogiske afstandtagen fra handling på planetens skrantende tilstand.

Samlet har vi, med den kristne prægning, en afklaring af den manglende omsorg for klimaet.

Den massive og vedvarende prægning på mennesket bør igen underlægges en rationel sokratiske analyse. *Forfra* igen med en, i dag, vedkommende fortolkning af kristendommens fundament i:

Det Gamle Testamente. Hvor der i begyndelse står: at Gud dannede mennesket Adam af agerjordens muld og blæste *livsånde* i hans næsebor, så han blev *et levende væsen*. Så plantede Gud Livets Træ, og Træet Til Kundskab om godt og ondt. Derpå satte Gud Adam i haven og sagde: "*Af alle træer har du lov at spise, kun af træet til kundskab om godt og ondt må du ikke spise, den dag du spiser deraf skal du visselig dø.*"

Altså:

- *Livsånden* er et billede på bevidstgørelsen af Adam/mennesket. Derefter viser Gud Adam træet om Kundskaben og siger, at dets frugter indeholder oplysning om 'godt og ondt'; om den mening som ligger i Adams bevidstgørelse med livsånden.

- *Efter livsånden* er tilført Adams hjerne, siger Gud, at træet indeholder den oplysning om 'godt og ondt', som han, mennesket Adam just har fået færden af.
- Adam/mennesket havde med den melding modtaget et naturligt begær for at ville kendes ved sig selv. Den oplysning fandtes i det træ, som Adam selv var skabt af; indrettet/designet ud fra.

Moralen:

Med det oplæg var det ikke mærkeligt, at Adam og Eva (måske tilskyndet af slangen, hvilket kan være ganske underordnet) spiste af æblet. Det var meningen. Handlingen var forudset, der står jo helt klart: - *den dag du spiser deraf*. Altså *ikke hvis* du gør det, men *når* du gør det.

Med en rationel analyse kan man *ikke* sige, at de to mennesker pådrog sig en arvesynd: 'Gud', betragtet som det tænkende menneskets 'Årsag' kan ikke være fejlagtig. De første mennesker skulle, med det givne potentiale i livsånden, netop 'spise af æblet'.

Myterne fortæller om vor fødsel som tænkende mennesker; den spirende bevidsthed om os selv; om begyndelsen på vor tilegnelse af viden her på planeten. (Uden for 'haven').

Altså blev mennesket ikke fejl disponeret. Den mytedannede livsånd i Adams næsebor er i dag forenelig med af de faktiske genmutationer, der, for 40.000 år siden, blev tilført menneskets hjerne. En sandsynlig forklaring på de umådelige smukke og visionære hulemalerier i det sydlige Europa, udført af homo sapiens – netop på den tid.

Den progressive opfattelse af Det Gamle Testaments begyndelse med Skabelsesberetningen og Syndefaldet blev ikke opfattet af de 3 synoptiske evangelister – men af den fjerde evangelist. Johannes.

Johannes Evangeliets begyndelse.

Antikken (flere århundrede før Johannes skrev sit evangelium) rummede Logos-Mystikken. Og der er kvalificerede meninger (herunder min) om, at Johannes Evangeliet var præget af denne filosofi.

Logos-Mystikken er udtryk for det *guddommelige princip* om *verdensfornuften*. Så når Gud i Johannes Evangeliets begyndelse var *Ordet*, altså *verdensfornuften*, og Gud overlod *Ordet/verdensfornuften* til mennesket, så betyder det, at vi med vor fødsel som mennesker modtog eksistentiel viden om os selv.

Men da indsigt i vor komplicerede verden helt naturligt forudsætter erfaring, så giver det sig selv, at viden ikke, umiddelbart, kan være tilgængelig. Tid og Viden, altså menneskets vidensproces om planetens sammenhæng må betinge forvaltning af den tilførte verdensfornuft. (Som beskrevet, underforstået, i vers 10 og 11).

Verdensfornuften fra Logos-mystikken indflettet i Johannes Evangeliets første kapitel:

1. *I begyndelsen var Ordet/verdensfornuften, og Ordet/verdensfornuften var hos Gud, og Ordet/verdensfornuften var Gud.*
2. *Dette/verdensfornuften var i begyndelsen hos Gud.*
3. *Alt er blevet til ved det/verdensfornuften, og uden det/verdensfornuften blev intet til af det, som er.*
4. *I det/verdensfornuften var liv, og livet/verdensfornuften var menneskets lys.*
5. *Og lyset/verdensfornuften skinner i mørket, og mørket fik ikke bugt med det/verdensfornuften.*
6. *Der fremstod et menneske, udsendt af Gud; hans navn var Johannes.*
7. *Han kom til et vidnesbyrd for at vidne om lyset/verdensfornuften, for at alle skulle komme til tro ved ham.*
8. *Selv var han (Johannes) ikke lyset/verdensfornuften, men han skulle vidne om lyset/verdensfornuften.*

9. *Det sande lys/verdensfornuften/Jesus, som oplyser ethvert menneske, var kommet til verden.*

10. *Han var i verden, og verden var blevet til ved ham, og verden (**mennesket i begyndelsen**) kendte ham ikke.*

11. *Han kom til sit eget, og hans egne tog ikke imod ham.*

Opsamling:

I 1' og 2' vers skriver Johannes, at Gud alene har/er verdensfornuften. (Før verden var/blev til).

I 3' vers bliver alt/verden til ved/med verdensfornuften. (Fysikken udspringer; fysikken bliver til ved metafysikken).

I 4' vers står, at livet var funderet på verdensfornuft; menneskets lys. Mennesket havde del i verdensfornuften.

I 5' vers bliver mørket/kaos fortrængt af verdensfornuften. (Fysikkens start/udbredelse/progression).

I vers 6,7 og 8 introducerer Johannes sig selv. Han var ikke selv verdensfornuften. Hans lod var at vidne/fortælle om, at mennesket skulle tro på, at vi har del i verdensfornuften.

I vers 9 og 10 skriver Johannes, at Jesus er det rene/sande udtryk for verdensfornuften. Men at verden ikke kendte/opfattede Jesus/verdensfornuften fordi:

I vers 11, at kendskab til verdensfornuften (her underforstået i det progressive aspekt) var betinget af, at mennesket, med opnået erfaring om verden, kan *bære* den; tage *imod* og forvalte viden om verden. (Som Johannes fra Kapitlet 14 citerer Jesus. Og senere, nu personligt – efter Jesus' død – i Kapitel 21 med Johannes egen afsluttede meddelelse om kristendommens anliggende).

Verdensfornuften hos Johannes var forenelig med den livsånde, som blev tilført Adams næsebor/hjerne. Dog, for at begribe Johannes' ærinde: at verdensfornuften (livsånden) ikke kunne være tilgængelig i menneskets fødsel. Livsånden krævede tid og en vidensproces.

Ellers er der en samhörighed i, at livsånden var en hellig ånd tilført Adams hjerne: 'Helligånden', hvor mennesket, med tid og viden, ville få muligheden for at begribe sig selv.

At mennesket blev helliggjort med en verdensfornuft betyder så, at Jesus *ikke* – med sin død og genopstandelse – kunne eller skulle påtage sig menneskets evige synder. Opgaven var ikke at oprette et Gudsrige med den 'barnetilstand', som Adam og Eva oprindeligt befandt sig i: Jesus' opgave var ikke at fratage mennesket muligheden for, med tid og viden, at begribe sig sin grundelse i verden. – Som Johannes tager fat på Jesus' sidste samvær med disciplene, i:

Det sidste måltid. Som var det forum hvor Livsånden/Verdensfornuften forsigtigt (stilet til eftertiden) blev *indflettet* i Jesus' sidste anvisninger til disciplene, fra Kapitel 14 til 16. Dertil, efter Jesus var død, nu med Johannes' egne kommentarer.

Før Kapitel 14 var der, som hos de synoptiske evangelister (dog med forbehold) mere tale om at troen på Jesus, her og nu, gav direkte adgang til frelse og et evigt liv. Det skal sikkert forstås sådan, at Jesus *satte sig i menneskets sted* (som Søren Kierkegaard også formulerede det i sit Hjælpecitat) – for så her i de sidste kapitler (lige før sin død) med fuld styrke at vende tilbage til stoffet i evangeliets indledning: Menneskets fremtidige mulighed for at begribe sig selv.

Fra Kapitlet 14 til 16 ligger:

1. Jesus' kærlige anvisninger til disciplene, efter hans død – tilpasset deres faktiske tidsvilkår med det stof, som de dengang kunne *bære*.
2. Den indflettede meddelelse til *tiden efter Jesus*. Dertil, at Jesus adskillige gange gør opmærksom på, at han taler på Faderens vegne (Jesus taler *ikke af sig selv*). Og videre, at det mere end antydes, at Jesus' opgave her på planeten var afsluttet. (I modsætning til de tre andre

evangelister, der opererede med Jesus' genkomst som den frelsende Messias).

3. Endelig drejede det sig *ikke, som det umiddelbart fremgår*, om, at Talsmanden; Sandhedens Ånd; verdens Fyrste eller Helligånden var tiltænkt disciplene, herunder i pinsen. Den antagelse (måske skrevet af Lukas i Apostlenes Gerninger) er ikke vedkommende i Johannes' livsanskuelse. Disse markante 'figurer' blev da heller ikke aktuelle for samtiden. Jeg mener de henviser til menneskets kommende kendskab til sig selv; til positionen fremme i tiden – når vi bliver modne, både mentalt og videnskabeligt.

Med en nærlæsning vil man opdage, at der hos Johannes ligger en markant afvigelse fra den fortolkning af menneskets afmægtige position, som kirken, i dens mange forgreninger, har vedligeholdt i mere end to årtusinde: En fasttømret meningsdannelse som, trods forskellige udtryk i tid og sted, har været kulturbærende: en mental styrende faktor.

Johannes' formidling er et opgør med traditionel tankegang, oplæg til et paradigmeskift. Et spring væk fra de betryggende rolledannelser, man kender sig selv på. Ganske som Karen Blixen og Søren Kierkegaard ønskede i deres fælles opgør med traditionel overfladiskhed.

Efterfølgende, i *kursiv* – som en opfølgning af evangeliets indledning om verdensfornuften – en vejledende fortolkning af, og kommentarer til de vers, hvor Johannes (indflettet i Jesus' kærlige omsorg for disciplene) skriver om menneskets progressive potentiale.

Kapitel 14.

Vers 10: Tror du ikke, at jeg er i Faderen, og Faderen i mig? De ord, jeg siger til jer, taler jeg ikke af mig selv; men Faderen, som bliver i mig, gør sine gerninger.

For første gang i Kapitel 14 (efter flere gange tidligere i evangeliet) siger Jesus, at Faderen virkede igennem ham med 'tale og gerninger'. Faderen, som var i Jesus, brugte ham til sine gerninger. Jesus talte ikke af sig selv.

Vers 12: Sandelig, sandelig siger jeg eder: den, som tror på mig, han skal også gøre de gerninger, ja, han skal gøre større gerninger, thi jeg går til Faderen,

Helt klart, som vi har erfaret, var denne meddelelse ikke møntet på samtiden, da ingen udførte disse større gerninger. Meddelelsen var (da Jesus gik til Faderen, og blev der) møntet på fremtidens mennesker, som med begreb om verdensfornuften havde muligheden for de større gerninger.

Vers 16: Og jeg vil bede Faderen, og han skal give jer en anden talsmand til at være hos jer til evig tid, Vers 17: sandhedens Ånd, som verden ikke kan tage imod, fordi den ikke ser den og ikke kender den; men I kender den, thi den bliver hos jer og skal være i jer.

Om en hjælpende Talsmand, som faktisk ikke viste sig! - Som Jesus i næste vers forklarede med, at verden (mennesket dengang) ikke kunne tage imod: De kunne, på deres uvidenskabelige stade, ikke kende/honorerer sandhedens Ånd (verdensfornuften) - straks efterfuldt med, at de alligevel kendte til sandheden. Hvilket de altså ikke gjorde, blot vidste de, med Jesus' virke, at sandheden fandtes.

Vers 24: Den, som ikke elsker mig, holder ikke fast ved mit ord; og det ord, I hører, er ikke mit, men Faderens som har sendt mig.

Anden gang i kapitlet gør Jesus opmærksom på, at han formidler Guds ord. Ikke sit eget.

Vers 26: Men Talsmanden, Helligånden, som Faderen vil sende i mit navn, han skal lære jer alle ting og minde jer om alt, hvad jeg har sagt jer. Vers 30: Jeg skal ikke længere tale meget med jer; thi verdens fyrste kommer, og i mig er der intet, som hører ham til;

Her siger Jesus (i denne, måske, oprindelige afslutning af Jesus' samvær med disciplene) at han havde færdiggjort sin opgave. Og (som tidligere sagt) at en mere kompetent efterfølger ville tage tråden op.

- *Rettet til disciplene: at de ville få hjælp efter hans død med Helligånden og verdens Fyrste. Der, som bekendt, ikke skete.*

- *Rettet til eftertiden: at Jesus ikke kunne udtale sig om menneskets fremtidige virkelighed, da den ikke vedkom ham.*

Kapitel 15.

Med undtagelse af de to sidste vers, handler dette kapitel om Jesus' kærlige opbakning og løfter til disciplene.

Her skal man bemærke, at der ikke (som fx i Bjergprædiken) stilles strenge krav til mennesket. Det var kærlige anvisninger og opmuntringer om de hårde betingelser, de ville blive udsat for. Disciplene var som grene på Vintræet (Jesus) og tæt forbundne med ham. De var ganske afhængige af Jesus, thi uden ham var de intet. Med det var de altså alligevel, for:

Vers 15: Jeg kalder jer ikke længere tjenere; thi tjenere ved ikke besked med, hvad hans herre gør; men jeg har jeg kaldt venner; thi alt det, jeg har hørt af min Fader, har jeg kundgjort jer.

Vers 16: Ikke I har udvalgt mig, men jeg har udvalgt jer og sat jer til at gå hen og bære frugt, og det er en varig frugt, så at Faderen kan give jer, hvad som helst I beder ham om i mit navn.

Man kan roligt komme til, at der ikke var hold i disse løfter.

Derfor til sidst:

Vers 25: Talsmanden kommer, som jeg skal sende jer fra Faderen, sandhedens Ånd, som udgår fra Faderen, så skal han vidne om mig; Vers 26: men også I skal være vidner; thi I har været med mig fra begyndelsen.

Til disciplene: at Talsmanden, en person, ville komme til dem (igen et løfte som ikke blev overholdt). Men de skulle berette om Jesus. Hvilket de gjorde. De havde kendt ham personligt. De skulle vidne/berette om Jesus.

Til eftertiden: at 'figurerne' Talsmanden og sandhedens Ånd er 'tilstande' som bliver aktuel når mennesket, mentalt og videnskabeligt, kan bære/tage imod verdensfornuften.

Kapitel 16.

Vers 7: Dog, jeg siger jer, at jeg går bort. Thi hvis jeg ikke går bort, kommer Talsmanden ikke til jer; men når jeg går bort herfra, så vil jeg sende ham til jer.

Jesus måtte 'gå bort' (hvilket også skete) for ikke (som i kirkens, også, nuværende praksis) at fastholde mennesket mentalt i en svunden tids vilkår. Og at 'talsmænd' for progressionen fremme tiden (igen når mennesket videnskabeligt og mentalt kunne 'bære' det) skulle henlede opmærksomheden på menneskets aktuelle 'voksens tilstand'.

Vers 12: Jeg har endnu meget at sige jer; men I kan ikke bære det nu.

Samme tema, men nu helt direkte: med disciplenes manglende videnskabelige og mentale kompetencer kunne de ikke bære (opfatte, modtage) information om verdensfornuften. En udtalelse som også afslutter testamente – nu med Johannes' personlige formidling af kristendommen som en progressiv religionsdannelse.

Vers 13: Men når han, sandhedens Ånd, kommer, skal han vejlede jer om hele sandheden; thi han skal ikke tale af sig selv, men alt, hvad han hører, skal han tale, og det, der kommer, skal han forkynde jer.

Denne meddelelse forekommer ikke mindre væsentlig: Nu gentager Johannes (som i vers 7) at sandheden først bliver anskuelig, når Jesus er borte – ikke serveret af en 'alvidende Guru', 'thi han skal ikke tale af sig selv'. 'Hans' beføjelser er altså opmærksomhed på, at sandheden vil tilhøre eftertiden. Beføjelser som Jesus (ifølge de tidligere vers) måske ikke havde indsigt i – eller, som før nævnt, anskuelser som Jesus, af pædagogiske grunde, hverken kunne og ville udtale sig om.

Vers 14: Han skal herliggøre mig; thi han tager alt mit og forkynder jer det.

Til disciplene er 'Han' er en guddommelig person som skal bekræfte Jesus for dem. Hvilket heller ikke skete.

Til eftertiden: om den fremtidige forståelse af Jesus' progressive ærinde: Omtalen/forkyndelsen af det ærinde. Når tiden bliver moden.

Vers 15: Alt, hvad Faderen har, er mit; derfor sagde jeg, at han skal tage af mit og forkynde jer det. Som ovenstående. Og så kunne Johannes måske her udtrykke, at Jesus netop havde indsigt i Verdensfornuften – hvilket, i så fald, kunne være i modstrid med afslutningen i Kapitel 14. – Men ifølge det forrige vers kunne det også henvise til, at fremtidens talsmænd ville have den samme eksistentielle uforstand, som (måske) var Jesus til del.

I kapitlets resterende stof lover Jesus (som før i testamentet) flere gange disciplene, at de skal se ham igen; at de skal få vidtrækkende beføjelser, blot de beder i hans navn; at han, Jesus, hidtil har talt til dem i billedtale, men at den tid skal komme, hvor han frit skal forkynde disciplene om Faderen.

Alt sammen skete, som bekendt, ikke. Dog viste Jesus sig, som lovet, for disciplene efter korsfæstelsen. Men – og det må være afgørende – i en kortere periode. Siden har vi ikke set noget til Jesus, trods vedvarende bønner, i århundrede. Fraværet giver det fremadrettede videns aspekt god mening: Jesus døde ikke med evig tilgivelse af menneskets synder, som det fremhæves i påskebegivenheden

Her slutter Johannes med Jesus' egen meddelelse til fremtiden.

I det sidste Kapitel 21 skriver Johannes om sig selv:

Det er den discipel, som vidner om dette og har skrevet om dette; og vi ved, at hans vidnesbyrd er sandt.

Og til sidst i evangeliet: Der er så meget andet, som Jesus har gjort, og hvis det skulle nedskrives, mener jeg ikke, at hele verden (mennesket) kunne rumme de bøger, som så måtte skrives.

Slut.

Vi kender ikke til det *meget andet, som Jesus har gjort*. At det ikke blev gengivet af Johannes var forståeligt, da *verden dengang* (forstået som 'mennesket i hele verden') ikke *kunne rumme* stoffet; *bære* det, som det formuleres i Kapitel 16.

Johannes samler altså op på evangeliets tema: Det var rettet mod fremtiden, mod de livsbetingelser, som ikke kunne forvaltes i den aktuelle tid. Stoffet var stilet mod den nye videnskabelige tilstand, som, *ved netop at være ny*, ikke kunne *opfattes* med en livsopfattelse, som dengang måtte være funderet på den afmægtige fortolkning af Biblens første myter: Den uvidenskabelige tilstand var årsagen til, at Johannes kunne ikke skrive om dette stof – heller ikke stof om den lange proces, som var forudsætningen for optagelse af den viden, *der, dengang, ikke kunne skrives om*.

Jesus havde, med Johannes, slået den spæde tone an. Jesus havde afsluttet sit virke på vor planet – ikke med et skrig om at Gud havde forladt ham (som i de 3 andre evangelier) men stiltfærdigt og afklaret med: '*det er fuldbragt*'.

Jesus havde opfyldt sin mission.

Om Johannes Evangeliets ægthed

Imidlertid hersker der tvivl om evangeliets ægthed. Flere bibelforskere er kommet til, at der er tilføjet stof til Johannes' oprindelige beskrivelse af Jesus' afsked med disciplene – fra og med Kapitel 14, og med nyt stof, til og med Kapitel 16. Dertil også i afslutningen, Kapitel 21, hvor

forskerne også finder en afvigende sprogbehandling.

Spændende overvejelser. For det vil betyde, at den progressive opfattelse af Jesus' mission var afkodet, viderebearbejdet og konkluderet af en samtidig gruppe mennesker; en menighed.

Det perspektiv forandrer ikke, at det foreliggende Johannes Evangelium fremstår som det sidste af de fire (omkring år 100). Men at evangeliet i sin oprindelige afkortede form (med Johannes som forfatter) leverede det faktiske stof om den historiske Jesus' liv, som de tre synoptiske evangelister indpassede i myterne om den forventede Messias.

Efter den indpasning kunne Johannes' arvtagere, menigheden, have strammet evangeliet op med deres supplerende bidrag (for at fremme den progressive forståelse) fra og med Kapitel 14 til 16 og 21. Herunder måske også en tilføjelse i det første kapitel, med indfletningen af vers 10 og 11: *Han (Jesus) var i verden, og verden var blevet til ved ham, og verden kendte ham ikke. Han kom til sit eget, og hans egne tog ikke imod ham.* – For (i modsætning til den umiddelbart hårde tone i Syndefaldet, hvor Adam og Eva blev smidt ud af Haven) at gøre opmærksom på det legale og naturlige i, at mennesket, her i begyndelsen uden viden og erfaring om deres verden, ikke kunne forvalte den Livsånde/Verdensfornuft, vi fik del i.

Den (opdelte) tidsbestemmelse af Johannes Evangeliet forklarer (som nævnt) faktiske sammenfald – og forskelle med de synoptiske evangelister. Markant i Nadveren, der hos Johannes (Kapitel 13) forløb som et afdæmpet måltid med fodvask og Jesus' opfordring til, at disciplene gjorde det samme for andre. – Modsat de 3 andre evangelister. De brugte den historiske Jesus som den mytedannede Messias, som med sit *kød og blod* gjorde mennesket dybt afhængige ham.

Som præsten, også i dag ved nadveren, gør opmærksom.

Opsamling.

I kirkens praksis har vi begrundelsen for de manglende handlinger på vor sårede planet. Den vinkel indgår ikke i vor nutidige filosofi – uanset at kristendommen, som bekendt, er det mentale fundament for vor almene kulturkristendom.

Der er heller ikke fokus på det helt væsentlige ved mennesket: det behov for mening som er bundet til vort særkende; vort religiøse instinkt. Det var netop humlen i Platons filosofi. I dag bliver vort eksistentielle spørgsmål om os selv i livet udskiftet med en ensidig verdslig selvforståelse, anlagt på en (mere eller mindre anskuelig) trend og modedannelse.

Den mangelfulde indsats i filosofien er årsagen til at Johannes' livsanskuelse ikke har været aflæselig. Det er Johannes blevet med vort aktuelle ansvar for klimaet. Tager vi det ansvar efterlader muligheden for at *tage imod/bære* det hengemte potentiale i vore hjerner:

- mytedannet med verdensfornuften/livsånden
- konkret med tilførte genmutationerne i tidlige mennesker – som en bekræftelse af Darwins teori om de episoder i fortiden, hvor mennesket blev udskilt fra aben.

Med en udvidet hjernevirksomhed har vi muligheden for at be-gribe bevæggrunden for de spændende *spor* om vor verdens sammenhæng, som Albert Einstein formulerede med relativitetsteoriene, og i kvantemekanikken som var Niels Bohrs fortjeneste.